

Druk Nr 356/2016
Projekt z dnia 27 grudnia 2016 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI**

z dnia 2016 r.

w sprawie nadania ulicy nazwy aleja Grohmanów.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579 i 1948), Rada Miejska w Łodzi

uchwała, co następuje:

§ 1. Ulicy bez nazwy, zlokalizowanej na częściach działek o numerach ewidencyjnych: 2/19, 162/4, 162/11, 162/13, 163/12 i 231/16, w obrębie W-24 oraz działkach o numerach ewidencyjnych: 283/28, 283/29, 283/38, 283/41 i 334/15, w obrębie S-2, biegnącej w kierunku wschodnim od projektowanej alei Scheiblerów do ulicy Wierzbowej, nadaje się nazwę: aleja Grohmanów.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Łodzi**

Tomasz KACPRZAK

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

Hanna Zdanowska

Projektodawcą jest

Prezydent Miasta Łodzi

WICEPREZYDENT MIASTA

Ireneusz Jabłoński

DYREKTOR
Departamentu
Gospodarowania Majątkiem

Robert Janikowski

DYREKTOR

Jan Schnerch

DYREKTOR
Wydziału Prawnego
Instytutu Prawny
i Medycyny

Magdalena Czaplinska

KIEROWNIK
Oddziału Legislacyjnego

Tomasz Urjasz
22.12.2016r.

Uzasadnienie

Grohmanowie byli jedną z rodzin łódzkich fabrykantów, które tworzyły przemysłową potęgę Łodzi. Kolejne pokolenia Grohmanów zmieniły oblicze dziewiętnastowiecznej Łodzi, znacznie przyczyniając się do jej późniejszego przydomku. „Ziemia obiecana” w ciągu zaledwie 50 lat przekształciła się z niewielkiej osady w tętniącą życiem metropolię, jeden z najważniejszych punktów na mapie centralnej Europy.

Burzliwy okres rozwoju miasta ściśle wiąże się z rodem Grohmanów. Inwestycje w nowoczesne wówczas maszyny parowe i prowadzenie interesów zgodnie ze standardami wykładanymi na największych zachodnich uczelniach, w których wiedzę zdobywali kolejni dziedzice imperium, doprowadziły do rozwoju zakładów i zapełnienia panoramy Łodzi kolejnymi kominami.

Monumentalna brama oparta na słynnych „beczkach”, straż pożarna, pałace i fabryki, to elementy „królestwa Grohmanów”. Bez rodziny Grohmanów współczesna Łódź wyglądałaby zupełnie inaczej.

Dzisiaj na terenie zakładów Grohmanów funkcjonuje Łódzka Strefa Ekonomiczna, a dawne wille i budynki mieszkalne nadal służą łodzianom.

Założyciel potęgi rodu w Łodzi - Traugott Grohmann (ur. 1785, zm. 1874 w Łodzi) fabrykant i przemysłowiec.

Przybył do Polski około roku 1820 z Saksonii i osiedlił się w Warszawie. Początkowo wytwarzał wyroby skórzane. W 1827 roku przeprowadził się do Zgierza i tu założył manufakturę wyrobów bawełnianych. W tym samym roku ożenił się, a rok później urodził mu się jedyny syn, Ludwik. W roku 1833 w spółce z bratem Karolem, prowadził tkalnię płócien oraz przędzalnię bawełny.

W 1841 roku wraz z rodziną przeniósł się do Łodzi, gdzie przejął w dzierżawę teren zwany Lamusem i uruchomił przędzalnię mechaniczną. W 1854 roku zamontował w niej maszynę parową, jako drugą w mieście. Pierwszą sprowadził do Łodzi Ludwik Geyer. Wybudował fabrykę i dom przy zbiegu dzisiejszych ulic Tylnej i Targowej. Był on dosyć skromny, nie różnił się specjalnie od domów łódzkich tkaczy. Dopiero później wybudował willę przy ul. Tylnej 14. Mieściło się tam kiedyś Muzeum Artystów, dzisiaj siedzibę ma Izba Radców Prawnych.

W czasie Powstania Styczniowego Traugott Grohman wspomagał finansowo polskich powstańców, przez co miał kłopoty z władzami carskimi.

Po śmierci Traugotta kierownictwo zakładów przejął jego syn **Ludwik** i przekształcił je w firmę „Ludwik Grohman”.

Ludwik Grohman (ur. 1828, zm. 1 lutego 1889 r. w Łodzi) – fabrykant i przemysłowiec.

Ludwik Grohman w miarę dorastania angażował się w działalność swojego ojca, a po jego śmierci w 1874 r. objął kierownictwo i przekształcił zakłady w firmę „Ludwik Grohman”. Można powiedzieć, że to on rozkręcił interes i był twórcą potęgi Grohmanów. Wybudował okazały, rodzinny pałac przy ul. Tylnej 11, zwany willą Grohmanów. Zbudowano ją w stylu włoskiego renesansu. Projektował ją znany łódzki architekt Hilary Majewski.

Ludwik Grohman czuł się Polakiem. To on zaczął pisać swoje nazwisko przez jedno „n”. Miał też duże zasługi dla miasta. W latach 1861–1869 był radnym miejskim.

Grohman był założycielem pierwszej fabrycznej Straży Ogniowej w swojej fabryce i współzałożycielem Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej, w latach 1876–1888 pełnił funkcję prezesa i komendanta całej Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej.

Był współzałożycielem Banku Handlowego w Łodzi, długoletnim prezesem zarządu, współzałożycielem Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Łodzi. Był również współzałożycielem Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności. W październiku 1884 r. za gorliwość okazaną przy dziele budowy cerkwi św. Aleksandra Newskiego w Łodzi przy ul. Widzewskiej (ob. ul. Kilińskiego 56) został odznaczony orderem Świętej Anny III klasy. W październiku 1888 r. otrzymał Order Świętego Stanisława II klasy.

W latach 80. zbudował okazałą willę przy ul. Tylnej. Ludwik Grohman ożenił się z Pauliną Trenkler, córką bogatego kupca Karola, co wzmocniło jego pozycję finansową. Grohmanowie mieli pięciu synów: Henryka, Karola Adolfa, Alfreda Wilhelma, Leona, Pawła i córkę Annę. Ludwik Grohman zmarł w 1889 roku. Rodzinny interes przejął najstarszy syn Henryk.

Grób rodziny Ludwika Grohmana znajduje się na Cmentarzu Starym w Łodzi tuż obok kaplicy Scheiblera.

Henryk Grohman (ur. 2 listopada 1862, zm. 3 marca 1939 w Łodzi) – łódzki fabrykant, dziedzic imperium Ludwika Grohmana.

Najstarszy z czterech synów Ludwika, który przejął prowadzenie firmy po śmierci ojca i wprowadził w niej zmiany. Rozbudował zakład i postawił nowoczesny wielowydziałowy kombinat włókienniczy. Głównym obiektem rozbudowującej się fabryki była wielka tkalnia mechaniczna zlokalizowana przy ul. Targowej. Wiodła do niej monumentalna brama ozdobiona szpulkami, nazywanymi „beczkami grohmanowskimi”. zwana potocznie „beczkami grohmanowskimi”. „Beczki Grohmana” już wkrótce stały się symbolem całego przedsiębiorstwa i jednym z najbardziej znanych symboli ówczesnej Łodzi przemysłowej.

W 1889 firma Grohmanów przekształciła się w spółkę akcyjną „Towarzystwo Akcyjne Zakładów Przemysłowych Ludwika Grohmana”.

Henryk Grohman w 1892 zamieszkał w willi wzniesionej przy ul. Tymienieckiego 24. Był pracownikiem Komitetu Ofiary Narodowej Tymczasowej Rady Stanu. Mianowany członkiem Rady Stanu w 1918 roku

W 1921 firma Scheiblerów połączyła się z fabryką Grohmanów wskutek czego powstał największy kompleks przemysłowy Łodzi – „Zjednoczone Zakłady Włókiennicze Karola Scheiblera i Ludwika Grohmana – Spółka Akcyjna w Łodzi”.

Grohman był mecenasem kultury. Zbierał grafikę polską i obcą, interesował się sztuką wschodu. Zapraszał do swego domu artystów, w sali balowej urządzał koncerty fortepianowe, grał tam między innymi Paderewski, gościł Witkacy. Był też znawcą dzieł sztuki i kolekcjonerem. Bogaty zbiór egzotycznych instrumentów muzycznych zapisał na rzecz Muzeum Etnograficznego w Warszawie (spłonął on w 1939 roku), zdeponowane przez niego w Muzeum Narodowym skrzypce Stradivariusa uległy zniszczeniu podczas działań wojennych. Do Muzeum Narodowego przekazał zbiory ceramiki i grafiki japońskiej, które gromadził przed 1914. Bogaty zbiór grafik japońskich oddał do Gabinetu Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Księgozbiór podarował bibliotece publicznej w Łodzi. Był pierwszym prezesem Łódzkiego Towarzystwa Muzycznego.

Pochowany został w rodzinnym grobowcu Grohmanów na Cmentarzu Starym w Łodzi.

DYREKTOR
Jan Schnerch
Jan Schnerch

